

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br.2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 03-02- 040/23 5755/2

Podgorica, 11.12.2023.godine

Za: MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA, Rimski trg 46, Podgorica
gospođi, Naidi Nišić, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini

Veza: Vaš akt br. 01-100/23-6867/3 od 11.12.2023. godine

Poštovana gospođo Nišić,

Povodom *Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Sporazumom postiže se cilj uspostavljanja zajedničkih pravila za pojednostavljeno priznavanje profesionalnih kvalifikacija podnosiocima zahtjeva koji su te kvalifikacije stekli u jednoj od šest zemalja Zapadnog Balkana, kako bi se licima sa tim kvalifikacijama omogućio pristup i bavljenje regulisanom profesijom u drugoj zemlji Zapadnog Balkana u cilju podsticanja mobilnosti profesionalaca, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama tržišta rada i povećanja produktivnosti. Liberalizacija tržišta – usluga olakšava pristup tržištu rada, kroz smanjenje administrativnih troškova.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u tekst i Izvještaj o analizi uticaja propisa navedeno je da implementacija predmetnog Zakona ne zahtijeva obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore. Usvajanjem dostavljenog Prijedloga Zakona predviđeno je donošenje posebnih propisa i podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija u načelu, nema primjedbi na dostavljeni *Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini*, uz napomenu da će predviđeni posebni propisi i podzakonski akti biti predmet razmatranja prilikom donošenja istih.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Kontakt osobe:
mr Ivana Radojičić, Direktorat za ekonomsko-finansijski sistem, ivana.radojicic@mif.gov.me
Radmila Martinović, Direktorat za državni budžet, radmila.martinovic@mif.gov.me

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, treba da razvija i širi saradnju, sa ciljem postizanja postepene liberalizacije i međusobnog otvaranja tržišta usluga, u kontekstu evropskih integracija, uzimajući u obzir relevantne odredbe Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktive 2013/55/EU o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija.
 - Priznavanje profesionalnih kvalifikacija treba da doprinese povećanju mobilnosti profesionalaca, a ne stvaranju prepreka. Zato je potrebno potpuno urediti oblast priznavanja profesionalnih kvalifikacija, u cilju povećanja mobilnosti na tržištu rada i razvoja tržišta rada na nivou zemalja Zapadnog Balkana, čime se postiže i osiguranje kvaliteta u obavljanju navedenih profesija.
 - Nije moguće zamisliti unaprjeđenje i dalji razvoj ekonomske saradnje i pružanje usluga za obavljanje regulisanih profesija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekata bez uspostavljanja adekvatnog pravnog okvira za pristup tržištu rada i uklanjanje postojećih ograničenja i pojednostavljivanje procedura. Ovo posebno ako se uzme u obzir da usluge iz ovih oblasti imaju veliki udio u BDP.
 - Nema oštećenih subjekata.
 - Bez promjene propisa ("status quo" opcija), bila bi otežana mobilnost lica i razvoj tržišta rada u zemljama Zapadnog Balkana, zbog postojećih procedura priznavanja profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekta.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
 - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.
-
- Cilj i svrha Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, su uspostavljanje zajedničkih pravila za pojednostavljeno priznavanje profesionalnih kvalifikacija podnosiocima zahtjeva koji su te kvalifikacije stekli u jednoj od šest zemalja Zapadnog Balkana, kako bi se licima sa tim kvalifikacijama omogućio pristup i bavljenje regulisanom profesijom u drugoj zemlji Zapadnog Balkana u cilju podsticanja mobilnosti profesionalaca, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama tržišta rada i povećane produktivnosti. Liberalizacija tržišta usluga olakšava pristup trzistu rada, kroz smanjenje administrativnih troškova.
 - Propis je usklađen sa Zakonom o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija ("Službeni list CG", broj 56/18).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

U okviru Berlinskog procesa, a u skladu sa Akcionim planom za Zajedničko regionalno tržište 2021-2024 koji je usvojen od strane predsjednika vlada šest zemalja Zapadnog Balkana 10. novembra 2020. godine, na Samitu u Sofiji u okviru Komponente II - Sloboda pružanja usluga, jedna od obaveza Crne Gore je zaključivanje Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte između šest zemalja Zapadnog Balkana (Crna Gora, Republika Srbija, Bosna i Hercegovina, Republika Albanija, Republika Kosovo i Republika Sjeverna Makedonija).

Vlada Crne Gore je na sjednici od 13. maja 2021. godine utvrdila Osnovu za vođenje pregovora o zaključivanju Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, kojom je definisan pregovarački tim i dat mandat za pregovore.

U nastojanju da se omogući slobodno pružanje usluga i da se uspostavi automatsko priznavanje profesionalnih kvalifikacija, zasnovano na minimalnim uslovima osposobljavanja, u procesu pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji, Sporazum o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, bazira se na Direktivi 2005/36 EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. septembra 2005. godine o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivi 2013/55 EZ o izmjeni Direktive 2005/36 EZ.

Cilj i svrha zaključivanja Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o

slobodnoj trgovini, su uspostavljanje zajedničkih pravila za pojednostavljeno priznavanje profesionalnih kvalifikacija podnosiocima zahtjeva koji su te kvalifikacije stekli u jednoj od šest zemalja Zapadnog Balkana, kako bi se licima sa tim kvalifikacijama omogućio pristup i bavljenje regulisanom profesijom u drugoj zemlji Zapadnog Balkana, radi podsticanja mobilnosti profesionalaca, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama tržišta rada i povećane produktivnosti.

Predmet pregovora bio je Načrt Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, uz prateće anekse koji se odnose na minimalne uslove osposobljavanja za doktora medicine, doktora stomatologije i arhitektu.

Pregovori oko usaglašavanja teksta Načrta Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini otpočeli su 8. aprila 2021. godine, kada je održan prvi sastanak pregovaračke grupe pod pokroviteljstvom Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), online putem Webex platforme, a zaključeni su na osmom sastanku koji je održan 1. oktobra 2021. godine. Na ovom sastanku prisustvovali su predstavnici glavnih pregovarača zemalja zapadnog Balkana, predstavnici CEFTA -e i DG NEAR.

Tekst Sporazuma je finalizovan i potpisan na sastanku održanom 3. novembra 2022. godine, u Berlinu.

Sporazum su potpisali: predsjednik Vlade Crne Gore, predsjednica Vlade Republike Srbije, predsjednik Vlade Bosne i Hercegovine, predsjednik Vlade Republike Sjeverne Makedonije, predsjednik Vlade Republike Albanije i predsjednik Vlade Republike Kosovo.

Potpisivanjem ovog sporazuma potvrđena je posvećenost Crne Gore unaprijeđenju regionalne saradnje sa zemljama Zapadnog Balkana, što je od značaja i za dalji napredak u pregovorima sa Evropskom unijom u okviru Poglavlja - 3 „Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.“

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini sadrži osnovni tekst Sporazuma, koji se sastoji od 25 članova, u kojima su inkorporirane odredbe iz Direktive 2005/36 EZ i izmjene Direktive 2013/55 EU o priznavanju stručnih kvalifikacija, kao što su; svrha, obuhvat, definicije, posljedice priznavanja, pravila profesionalne i administrativne prirode, principi automatskog priznavanja, zajedničke odredbe o osposobljavanju, stečena prava, zajednički postupak priznavanja profesionalnih kvalifikacija, pravna zaštita, dokumenti, korišćenje profesionalnih naziva, korišćenje akademskih naziva, poznavanje jezika, centralni pristup informacijama, zajednička radna grupa za priznavanje profesionalnih kvalifikacija, transparentnost, principi administrativne saradnje, transpozicija, aneksi, stupanje na snagu zakona, izmjene i dopune, trajanje i otkazivanje, mehanizam za rješavanje sporova i pristupanje strana potpisnica CEFTA.

Pored osnovnog teksta, Sporazum sadrži i sljedeće anekse koji čine njegov sastavni dio, i to:

Aneks I – Doktor medicine

Aneks II - Doktor stomatologije

Aneks III – Arhitekta.

Priznavanje profesionalnih kvalifikacija vrši se na osnovu usklađivanja minimalnih uslova osposobljavanja, utvrđenih u aneksima I, II i III.

Tako, **Aneks I – Doktor medicine**, sadrži između ostalog uslove za: osposobljavanje doktora medicine, definiše pristup osnovnom medicinskom osposobljavanju doktora medicine, koje je uslovljeno posjedovanjem diplome, ili potvrde koja omogućava pristup tim studijama na univerzitetima. Osnovno medicinsko osposobljavanje doktora medicine obuhvata ukupno najmanje pet godina studija, koje osim toga može biti izraženo istovjetnim bodovima ECTS i sastoji se od najmanje 5.500 sati teoretskog i praktičnog osposobljavanja koje se odvija na univerzitetu ili pod njegovim nadzorom, potrebna znanja i vještine, specijalističko usavršavanje, posebno usavršavanje iz opšte medicine, obavljanje profesionalnih djelatnosti iz opšte medicine, dokaz o formalnim kvalifikacijama, dokaz o formalnim kvalifikacijama za doktora specijalistu i nazive programa u specijalističkoj medicini.

Aneks II - Doktor stomatologije, definiše pristup za osposobljavanje doktora stomatologije koje je uslovljeno posjedovanjem diplome, ili svjedočanstva koje omogućava pristup, za predmetne studijske programe, na univerzitetima ili višim ustanovama. Osposobljavanje za doktora stomatologije obuhvata ukupno najmanje pet godina studija, koje osim toga može biti izraženo istovjetnim bodovima ECTS, i sastoji se od najmanje 5 000 sati redovnog teoretskog i praktičnog osposobljavanja koje mu omogućava sticanje posebnih znanja i vještina i koje se održava na univerzitetu ili na visokoj ustanovi koje pruža osposobljavanje kojoj je priznat istovjetan stepen ili koja je pod nadzorom univerziteta, specijalističko usavršavanje; obavljanje profesionalnih djelatnosti doktora stomatologije, program studija za doktore stomatologije, dokazi o formalnim kvalifikacijama stomatologa i stomatologa specijaliste.

Anex III - Arhitekta, definiše osposobljavanje arhitekata koje obuhvata redovne studije u trajanju od najmanje pet godina ukupno na univerzitetu ili uporedivoj obrazovnoj ustanovi, sa uspješno položenim završnim ispitom univerzitetskog stepena, teorijsko i praktično osposobljavanje za sticanje određenih znanja i vještina u oblasti arhitekture, obavljanje profesionalnih djelatnosti arhitekta i dokaz o formalnim kvalifikacijama arhitekta.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
 - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
 - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
 - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
 - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
-
- Donošenje predloženog propisa će uticati na crnogorske pružaoce usluga, doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekta u cilju obavljanja regulisanih profesija, kroz mogućnost plasmana svojih usluga na tržištu rada zemalja Zapadnog Balkana, bilo kroz prekogranično pružanje usluga ili privremeni boravak fizičkih lica u poslovne svrhe. Takođe, predloženi propis će uticati i na korisnike usluga, kroz mogućnost korišćenja usluga u zemljama Zapadnog Balkana. Dodatno, na ovaj način se povećava broj profesionalaca na tržištu rada,

ali se olakšava i izlazak sa tržišta onih koji ne mogu opstati usled povećane konkurencije i manje efikasnosti. Time se povećava tržišna dinamika i potiče inovativnost.

- Primjena propisa neće prouzrokovati troškove građanima i privredi.
- Nema troškova koje je potrebno opravdati pozitivnim posljedicama propisa.
- Propis ne utiče na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju.
- Ne postoji administrativno opterećenje, kao ni biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija i socijalnog staranja na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Sredstva nije bilo potrebno obezbijediti za tekuću fiskalnu godinu, a nije bilo potrebno planirati ni za narednu fiskalnu godinu.
- Usvajanjem propisa je predviđeno donošenje posebnih propisa i podzakonskih akata kojim se uređuju uslovi za bavljenje regulisanim profesijama: doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekata, a za koje su nadležni Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.
- Implementacijom ovog propisa, do donošenja posebnih propisa i podzakonskih akata za koje su nadležni Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

- Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva, pa nema ni obračuna finansijskih izdataka. Obračun fiskalnih izdataka/prihoda biće u nadležnosti Ministarstva zdravlja i Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, koji će biti utvrđeni donošenjem posebnih propisa i podzakonskih akata.
- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda iz razloga što za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva. Precizan obračun finansijskih izdataka/prihoda, u narednom periodu, biće utvrđen od strane Ministarstva zdravlja i Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, prilikom donošenja posebnih propisa i podzakonskih akata.
- Imajući u vidu da se propis prvi put dostavlja, ne postoje sugestije od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Nije korišćena eksterna ekspertska podrška.
- U skladu sa Zakonom o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list CG, broj 77/08) definiše se procedura za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora, kao i sam postupak pripreme predloga zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora, za koji nije predviđena javna rasprava.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
 - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
 - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
 - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Da bi se ispunili ciljevi, nadležna ministarstva, odnosno nadležna tijela koja će vršiti priznavanje profesionalnih kvalifikacija: doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekata treba da pripreme propise (zakone i podzakonske akte), kojima se ureduju uslovi za bavljenje navedenim regulisanim profesijama, u cilju implementacije ovog akta.
 - Redovno informisanje i uključivanje nadležnih ministarstava, kako bi svi uključeni bili upoznati sa aktivnostima u ovom dijelu i mogli da daju predloge za dalje unaprjeđenje, imajući u vidu da Predlog zakona, između ostalog, predstavlja pravni osnov za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekate.

- Glavni indikatori prema kojima se može mjeriti ispunjenje ciljeva su statistički podaci o automatski priznatim profesionalnim kvalifikacijama doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta koje su predmet Predloga zakona.
- Za sprovođenje monitoringa, kao i za evaluaciju primjene propisa biće zaduženi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Datum i mjesto

Podgorica, 11. 12. 2023. godine

